

Cofnodion Grŵp Gweithredu Lleol Gwynedd - LEADER.

22.09.2015

Mynydd Gwefru/Electric Mountain, Llanberis

Yn bresennol:

Cynrychiolaeth o'r Sector Menter:		
Menna Jones	(MJ)	Cadeirydd LAG, Antur Waunfawr
Alun Wyn Evans	(AWE)	Is-gadeirydd LAG, NFU
Gwion Llwyd	(GLI)	Dioni
Ian Nellist	(IN)	Ffederasiwn Busnesau Bach
Llywelyn Rhys	(LIR)	Fflam Ltd
Cynrychiolaeth o'r Sector Gwirfoddol		
Arwel Jones	(AJ)	Partneriaeth Llŷn
Robert Lowe	(RL)	Plas Heli Cyf
Sian Tomos	(ST)	GISDA Cyf
Delyth Vaughan	(DV)	Mantell Gwynedd
Cynrychiolaeth o'r Sector Cyhoeddus		
Dr Einir M Young	(EY)	Prifysgol Bangor
Owen Gwilym Thomas	(OG)	Un Llais Cymru
Cynrychiolaeth o Fenter Môn		
Zoe Pritchard	(ZP)	
Gerallt Llewelyn Jones	(GLIJ)	
Dafydd Gruffydd	(DG)	
Rachel Roberts	(RR)	
Aaron Warren	(AW)	
Rhian Hughes	(RH)	
Kaite Hughes-Ellis	(KHE)	
Saran Edwards	(SE)	<i>Cofnodion</i>
Cynrychiolaeth o Gyngor Gwynedd		
Dylan Rhys Griffiths	(DRG)	
Siaradwr Gwadd		
Keith Jones		Ymddiriedolaeth Genedlaethol (Cyd Ynni)

Ymddiheuriadau:

Ceri Cunningham
 David Ingham
 Ifor Gwyn
 Cyng. Mandy Williams-Davies
 Aled Jones-Griffith
 Gwenan Williams

Pwynt	Manylion	Gweithred
Cyfarfod Grwp Gweithredu Lleol		
1	Cafodd croeso ei estyn i bawb i'r cyfarfod gan Menna Jones	
2	Dderbyniwyd ymddiheuriadau gan chwe aelod drwy law MJ	
3	Be Nesa Llyn Datganodd Dr Einir Young ddirddordeb Gwastraff Swmpus Datganodd Menna Jones a Dr Einir Young ddiddordeb O Glust I Glust Datganodd Menna Jones ddiddordeb Cyd Ynni Datganodd Menna Jones a Llywelyn Rhys diddordeb Biosffer Dyfi Datganodd Alun Wyn Evans diddordeb	
4	Cafodd y cofnodion o'r cyfarfod diwethaf ei dderbyn gan AWE a MJ	
Diweddariad Cyffredinol		
5.1	Sefyllfa Ariannol Bu i Zoe Pritchard rhoi crynodeb cyffredinol i'r grŵp. Cyflwynodd y 4 pennawd cyllidol, sef Costau Rhedeg , Animeiddio, Gweithredu a Chydweithredol. Costau Rhedeg ac Animeiddio wedi'i ariannu 100% drwy arian Datblygu Gwledig. Nodwyd angen arian cyfatebol o 20% i'r 2 pennawd arall sef Gweithredu a Chydweithredol. Hyd yma, £95,000 y flwyddyn am 3 blynedd wedi'i sicrhau drwy gais NDA fel arian cyfatebol. Cyngor Gwynedd bellach wedi sicrhau £25,000 am y 3 flynedd nesaf hefyd fel arian cyfatebol. Cyfanswm sydd ar gael i weithredu'r rhaglen yng Ngwynedd yw £1,898,433 am y 6 mlynedd nesaf. Gellir defnyddio'r cyllid i gynorthwyo'r tîm i gomisiynu astudiaethau, rhedeg cynlluniau peilot a threialu. Nid yw'r pres yma'n cynnwys costau staff na chwaith costau cyffredinol fel costau swyddfa. Nodwyd yr budd o rhai cynlluniau angen dim ond amser staff, a dim costau eraill.	
5.2	Cymunedau Gwledig Llywodraeth Cymru -Rhaglen Datblygu Wledig 2014-2020 Cynllun sy'n cael ei weinyddu 100% gan Llywodraeth yn fewnol. Eglurodd ZP fod y gronfa'n agored i grwpiau cymunedol lleol, mentrau cymdeithasol,	

	<p>Cynghorau Sir a Llywodraeth Cymru.</p> <p>Bwriad cynllun CDCW yw gweithio cefn wrth gefn gyda'r cynllun LEADER. Nid oes modd i raglen LEADER rhyddhau grantiau mewn unrhyw fodd, arian ar gyfer peilot a threialu'n yn unig. Yn dilyn o hynny, os yw'r peilot/trial yn llwyddiannus, y byddai modd i'r cynllun hwnnw fynd at gronfeydd eraill er mwyn canfod arian i'w weithredu yn yr hirdymor. Un o'r ffynonellau posib yw'r gronfa CDCG.</p> <p>Ffenestr 1af o'r gronfa bellach ar agor hyd nes diwedd Ionawr. Cyfle i wneud cais hyd at 80% o gyfanswm cost y prosiect. Nodwyd fod y pres yn arian cyfalaf yn unig, gall helpu tuag at adnewyddu adeiladau, prynu eitemau ayyb.</p> <p>Gofynnodd MJ os oes modd derbyn fwy o wybodaeth, ac i bwy y dylid cysylltu er mwyn ymholi'n bellach am y gronfa.</p> <p>Cadarnhaodd ZP fydd y wybodaeth yma ar gael ar wefan Llywodraeth Cymru, ond bod swyddogion Gwynedd wrthi'n creu dropbox i'r aelodau i gynnwys yr holl wybodaeth perthnasol. Croeso i aelodau cysylltu gyda ZP, DG neu GLLJ.</p>	
5.3	<p>Cymorth Gwladwriaethol</p> <p>Yn dilyn dosbarthu'r agenda, penderfyniwyd nad oedd hwn yn fater ddigonol i'w gyflwyno o flaen y GGLL llawn, a chaiff ei grybwyll yn ystod yr îs-grwpiau.</p>	
5.4	<p>Hyrwyddo/Lansiad</p> <p>Gadarnhaodd ZP fod gwaith yn parhau gyda chwmni lleol i ddylunio logo a brand y cynllun. Cyflwynwyd enw'r cynllun sef "Arloesi Gwynedd Wledig".</p> <p>Penderfynwyd gohirio'r digwyddiadau lansiad o'r rhaglen, o ganlyniad i nifer fawr o grwpiau/swyddogion derbyn gwahoddiad i fynychu amryw o gyfarfodydd yn ystod Hydref a Tachwedd i gyflwyno rhaglen LEADER Gwynedd. Cyfarfodydd sydd bellach wedi'i drefnu yw UAC – 5 cangen Caernarfon, Partneriaeth Penllyn, Cynghorau Cymuned, Cyflwyniad i swyddogion PCE.</p> <p>Yn ychwanegol i hynny, mae Cyngor Gwynedd bellach yn rhedeg cyfres o sesiynau er mwyn casglu barn y cyhoedd ar doriadau'r Cyngor. Fydd cyfle i'r swyddogion fynychu'r sesiynau i adnabod cyfleodd posib sy'n codi lle all LEADER gynorthwyo. Gofynnodd ZP os byddai modd i aelodau'r GGLL hysbysu'r tîm os ydynt yn bwriadu mynychu ymgynghoriadau eu hunain.</p> <p>ZP bellach wedi bod mewn trafodaeth gydag Anwen Davies, Rheolwr Cyswllt Mentrau Cymdeithasol Cyngor Gwynedd am gyfleon LEADER. Derbyniwyd rhestr o syniadau gall LEADER fod ynghlwm.</p>	ZP
5.5	<p>Is-grwpiau Technegol</p> <p>Cyflwynodd Dafydd Gruffydd rôl y 5 Is-grwpiau Thematic sef, un ar gyfer bob thema.</p> <p>Bwriad yr îs-grwpiau yw gwyntyllu'r Strategaeth drwy ganolbwyntio ar thema a blaenoriaethu amcanion. Cyfle i aelodau rhannu eu arbenigedd a gwybodaeth</p>	

	<p>leol o fewn un thema penodol. Nodwyd bydd y cyfarfod yn anffurfiol, cyfle i bawb drafod.</p> <p>Grŵp yn hapus gyda'r trefniant o sefydlu Is-grŵp ac i gysylltu gydag unrhyw ymholiad.</p> <p>Awgrymodd MJ i ail edrych ar strwythur is-grwpiau mewn 3/4 mis. DG a ZP yn cytuno.</p>	
Diweddariad Cynlluniau		
6.1	<p>Be Nesa Llŷn</p> <p>Bu i Katie Hughes-Ellis rhoi diweddariad o'r Be Nesa Llŷn.</p> <p>Yn dilyn cyfarfod ar y 17eg o Fedi, bu i'r grŵp cymeradwyo cais arall sef, Miriam Jones. Drwy dderbyn cefnogaeth y gronfa bu i Miriam archebu argraffydd laser er mwyn ei galluogi hi i ysgrifennu ar ei chynnyrch yn y Gymraeg. Yn ogystal â hynny, 2 aelod o BNLL awyddus i fentora Miriam i ddatblygu'r ochr busnes.</p> <p>Banc adnoddau bellach yn cynnwys 9 busnes, gan gynnwys darpariaeth o wasanaeth cyfrifeg, hyrwyddo a swyddfeydd desg boeth yn eu mysg. Gwaith yn parhau i drafod gyda busnesau'r Llŷn i ddatblygu'r banc adnoddau.</p> <p>Holodd Arwel Jones os oedd bwriad i ddefnyddio'r syniad yma dros ardaloedd eraill, lle all aelodau o'r gymunedau ei weinyddu. Cadarnhaodd KHE fod bwriad i ddosbarthu pecyn gwybodaeth yn y dyfodol lle byddai modd i gymuned ddefnyddio'r pecyn i sefydlu eu cronfa eu hunain. Yn ogystal, mae'r swyddogion yn defnyddio BNLL fel astudiaeth achos allan yn y gymuned, ac yn annog nhw i gysylltu os oes grŵp o ddiddordeb mewn ardal arall yn awyddus i wneud rhywbeth tebyg.</p> <p>Awgrymodd Bob Lowe i hyrwyddo'r cynllun i'r ardaloedd eraill er mwyn adlewyrchu'r pwysigrwydd o gefnogaeth LEADER.</p> <p>Cytunodd ZP, fod trefniadau yn ei le i hyrwyddo'r syniad yn erthygl GWLAD.</p>	
6.2	<p>Rhodd Ymwelwyr</p> <p>Derbyniodd y grŵp diweddariad o'r cynllun 'Rhodd Ymwelwyr' gan Rhian Hughes.</p> <p>Holiadur 'Survey Monkey' wedi cael ei yrru allan i 85 o fusnesau yn ardal Llanberis, Rhyd Ddu, Beddgelert a Betws Garmon hyd yn hyn, dim ond 24 sydd wedi ymateb gyda 15 o rheini yn gefnogol.</p> <p>Ymweld â busnesau yn Llanberis ar 16eg o Fedi, nifer fawr yn gefnogol o'r</p>	

6.3	<p>syniad.</p> <p>Holiwyd y GGLL am syniadau ynghylch y dosbarthu arian i gynlluniau lleol. Yamtebwyd drwy gadarnhau pa mor bwysig oedd cefnogi un cynllun clir ac amlwg – fel bod busnesau ac ymwelwyr yn glir i lle mae eu cefnogaeth yn mynd.</p> <p>Cytunodd RH fod bwriad penodol angen ei chlustnodi'r syniad. Am drafod ymhellach yn cyfarfod nesaf gyda Chyngor Conwy. I'w adrodd yn nol yn cyfarfod LAG nesaf.</p> <p>Camau nesaf y cynllun yw ymweld â mwy o fusnesau a derbyn fwy o adborth gan ymwelwyr yr ardal.</p> <p>Gwastraff Swmpus</p> <p>Cyflwynodd Rhian Hughes diweddariad o Wastraff Swmpus i'r grŵp. Bellach wedi derbyn briff gan Antur Waunfawr a Seren Cyf. Anelu i gychwyn y gwaith ymchwil ym mis Hydref. Mewn trafodaeth gydag Anwen Davies o'r Cyngor i drafod rôl y Cyngor a'r broses o drosglwyddo'r gwasanaeth.</p>	
6.4	<p>O Glust i Glust</p> <p>Derbyniwyd diweddariad o gynllun "o Glust i Glust" gan Rachel Roberts.</p> <p>7 Ffon symudol bellach wedi ei brynu. Cafwyd lansiad yn Eisteddfod Genedlaethol, Meifod. O ganlyniad, dderbyniwyd cyhoeddusrwydd lleol.</p> <p>System wrthi'n cael ei dreialu yn amryw o gyfarfodydd Cyngor Gwynedd. Nifer fawr o'r Cynghorwyr yn defnyddio 'iPads' mewn cyfarfodydd, felly fysa'n ddefnyddiol i'r system fod ar gael ar iOS, gan mai android yn unig ydio'n bresennol. Datblygwyr yr App, Geosho yn edrych i mewn i'r opsiynau. Proses o gasglu ffonau ychwanegol wedi cychwyn gyda chymorth Antur Waunfawr, cyd-weithio gydag ysgolion ar hyn o bryd i gasglu'r ffonau. Unwaith fydd digon o ffonau symudol i'w dderbyn gellir ddarparu pecyn i grwpiau cymunedol.</p>	
Cynlluniau Newydd		
7.1	<p>Cyd Ynni</p> <p>Cafodd croeso cynnes ei ymestyn i Keith Jones i'r cyfarfod gan MJ.</p> <p>Eglurodd Keith Jones cynllun Cyd Ynni sef, pum fenter gymdeithasol sy'n awyddus i gydweithio mewn cynlluniau ynni. Sef, Llanberis, Abergwyngregyn, Antur Waunfawr a Bethesda. Mae Keith yn aelod ar bob un o'r 5 menter cymdeithasol. Drwy gydweithio, gall y mentrau unigol cael mynediad at wasanaethau na fyddai ar gael i'r mentrau'n unigol.</p> <p>Ychwanegodd KJ fod ei arbenigedd yn fwy na'r Ymddiriedolaeth Genedlaethol, drwy weithio ar gynlluniau ynni llwyddiannus yn Abergwyngregyn a Llanberis</p>	

	<p>sy'n cynhyrchu nifer fawr o ynni. Pryder ar hyn o bryd yn sgil y cyfnod ar ol gosod yr offer cynhyrchu ynni adnewyddol lle mae'r cymunedau angen cymorth i fod yn hunan gynhaliol. Cyfle i'r gymuned wneud gwerth o'r egni sy'n cael ei gynhyrchu.</p> <p>Amlygodd KJ gall y prosiect fod yn un anferthol, pwysig i ni weithio gyda'r pum cymuned o ddiddordeb i ddatblygu'r capasiti ac i rannu'r canfyddiadau ymysg cymunedau eraill o fewn Gwynedd ac yn ehangach.</p> <p>Er mwyn i'r grŵp symud yn ei flaen, gofynnwyd i'r LAG gytuno i glustnodi swm o £15,000. Fydd hyn yn sicrhau cyfle i'r grŵp ddatblygu astudiaeth dichonoldeb, drefnu gweithdai i'r cymunedau o ddiddordeb gan gynnwys gwibdaith i'r Alban i ddysgu gan grwpiau cymunedol sy'n gweithredu cynlluniau tebyg yn barod.</p> <p>Ychwanegodd ZP fod cyfarfod yn cael ei gynnal gyda Chyngor Gwynedd a digwyddiad Ynni Cymunedol ar y 25ain o Fedi. Croeso i'r aelodau fynychu'r cyfarfodydd, gan nodi bydd ZP, David Ingham a Llewelyn Rhys (2 aelod o'r GGLL) yn mynychu'r digwyddiad ar ran y GGLL. ZP i yrru unrhyw wybodaeth ddefnyddiol ymlaen i'r GGLL.</p> <p>Cytunodd y GGLL i glustnodi swm o £15,000 er mwyn cynorthwyo'r grŵp i symud yn ei flaen. Cadarnhaodd fod y grŵp yn hapus i dderbyn e-bost os yw'r swm yn newid i drio osgoi gorfod aros tan cyfarfod llawn nesaf y GGLL ac oedi'r datblygiad.</p>	<p>ZP</p>
7.2	<p>Hwb Eryri</p> <p>Cyflwynodd Dafydd Gruffydd syniad Hwb Eryri.</p> <p>O ganlyniad i arbedion Cyngor Gwynedd, bu i'r gymuned leol a GDF Suez ddod o hyd i fyrdd gwahanol o redeg Canolfan Twristiaeth Llanberis, drwy weithio gyda'i gilydd a rhannu adnoddau yn hytrach na thorri'r gwasanaeth yn gyfan gwbl.</p> <p>Nodwyd bod modd trafod yr cyfleon ymhellach a mewn fwy o fanylder o fewn yr îs-grŵp perthnasol yn yr wythnosau nesaf. Syniad ar hyn o bryd yw archwilio fewn i'r fodel yma i weld os modd creu rhywbeth tebyg mewn ardaloedd eraill yng Ngwynedd, yn ogystal â chlymu'r cynllun Rhodd Ymwelwyr.</p> <p>Nododd Arwel Jones fod Canolfan Twristiaeth Abersoch yn gweithredu cynllun tebyg ers sawl flwyddyn. Ychwanegodd Delyth Vaughan fod Canolfan Twristiaeth Dolgellau ar werth.</p> <p>Rhian Hughes i gysylltu gyda Chanolfan Twristiaeth Abersoch.</p>	<p>RH</p>
7.3	<p>Ardal Llechi- Safle Treftadaeth y Byd</p> <p>Cyflwynodd ZP Ardal Llechi- Safle Treftadaeth y Byd i'r grŵp.</p> <p>Cyngor Gwynedd yn gweithio ar gais i wneud ardaloedd Llechi Gwynedd yn</p>	

7.4	<p>Ardal Treftadaeth y byd. Cais i'w cyflwyno yn ffurfiol i UNESCO yn 2017, cyfle i gydweithio, clymu'n wych fewn i Them 1, Ychanegu Gwerth.</p> <p>Ychwanegodd Bob Lowe fod pryderon yn codi ynglŷn â'r cais oherwydd ei ddiffyg o adnabod Caernarfon fel lleoliad Llechi. Eglurodd Dylan Rhys Griffiths, fod y proses o ymgeisio yn eithaf caeedig. Os yw'r cais yn llwyddiannus, fydd cyfle i'r trefi a'r pentrefi fanteisio ar y budd o'r dynodiad hefyd.</p> <p>Biosffer Dyfi</p> <p>Partneriaeth Biosffer Dyfi wedi bod mewn trafodaeth ers misoedd i hyrwyddo'r ardal fel safle Biosffer UNESCO. Mae'r Biosffer yn rhannu'r statws gyda Ayers Rock yn Awstralia, ynysodd y Galapagos a Pharc Cenedlaethol Yellowstone yng Ngogledd America. Mae'r Bartneriaeth yn cynnwys cynrychiolaeth leol yn ogystal â phartneriaid statudol gan gynnwys Cyfoeth Naturiol Cymru, Parc Cenedlaethol Eryri ac yr awdurdodau lleol o Bowys, Ceredigion a Gwynedd.</p> <p>Ar hyn o bryd, mae'r bartneriaeth yn awyddus i gyflogi swyddog i hyrwyddo'r ardal. Swyddogion LEADER Gwynedd yn parhau i gydweithio a thrafod gyda'r bartneriaeth, a dylid nodi bod cyfle i sefydlu'r cynllun cydweithredol gyntaf o'r Rhaglen yma, gan bod ardal Biosffer Dyfi dros 3 ardal LEADER, sef Powys, Ceredigion a Gwynedd.</p> <p>Gwasanaeth Siopa- Adran Gofal Cyngor Gwynedd</p> <p>Cyflwynodd ZP diweddariad o gynllun Gwasanaeth Siopa Gwynedd.</p> <p>Katie Hughes-Ellis ydi'r swyddog sy'n arwain hwn o fewn LEADER, ac yn cydweithio gydag Anwen Davies, Swyddog Cysylltu Mentrau Cymdeithasol, Cyngor Gwynedd gan edrych ar wasanaeth siopa yn benodol. Yng Ngwynedd, mae pecyn Gofal Cartref yn cael ei ddarparu i 900 o bobl yng Ngwynedd. Prif nod Gofal Cartref yw galluogi unigolion i barhau i fyw yn annibynnol yn ei cartref eu hunain. Y cymorth a gynigir yw Gofal personol, paratoi prydiau bwyd, tasgau siopa a domestic. O ganlyniad i ganran uchel ym Meirionnydd yn derbyn galwadau siopau, penderfynwyd cynnal cynllun peilot yn yr ardal yma.</p> <p>Drwy weithio ar gynllun peilot, gallwn weld os oes modd cydweithio gyda'r adran i weld cyfleon i greu rhwydwaith o fusnesau lleol mewn ardal peilot bysa'n gallu darparu gwasanaeth siopa a chludiant i'r cartref?</p> <p>Ychwanegodd Delyth Vaughan fod Age Cymru yn rhedeg cynllun tebyg. Oes modd i gyd-weithio? Yn ogystal â chysylltu gyda Mirain sy'n gweithio mewn maes tebyg yn Fantell Gwynedd. Dal gwaith ymchwil trylwyr angen ei wneud cyn datblygu cynllun peilot.</p> <p>KHE i gysylltu gyda Age Cymru a Mirain, Mantell Gwynedd</p> <p>Rhestr Her Gwynedd- Toriadau Cyngor Gwynedd</p>	KHE
7.5		

7.6	<p>Derbyniodd yr aelodau copi o rhestr o doriadau posibl Cyngor Gwynedd. Trafodwyd y posibilrwydd o drio edrych ar gyfleon LEADER er mwyn darganfod beth all ei wneud yn wahanol i sicrhau gwasanaethau lleol a swyddi.</p> <p>Ychwanegodd Dafydd Gruffydd bod cyfleoedd yn bosib gyda chefnogaeth LEADER, a bod trafodaethau helaeth a perthynas gwaith da wedi ei sefydlu gydag Anwen Davies, Rheolwr Cyswllt Mentrau Cymdeithasol Cyngor Gwynedd i edrych ar gyfleon.</p> <p>Awgrymodd Menna Jones y pwysigrwydd o edrych ar gynlluniau sydd o bwysigrwydd i'r LAG. Cytunodd Arwel Jones, i edrych ar gyfleoedd fusnes a bod risg i LEADER gael ei lyncu mewn amcanion sydd ddim yn flaenoriaeth i'r GGLL. Eglurodd GLJ fod angen edrych ar fecanwaith o drosglwyddo'r gwasanaethau.</p> <p>Cadarnhaodd ZP fod swyddogion y Cyngor wedi derbyn cyflwyniad ar LEADER. Fwy o waith ychwanegol i'w wneud i sicrhau fod uwch rheolwyr yn gwybod am gyfleon LEADER. DG i adrodd yn nol i'r LAG o unrhyw gyfleoedd sy'n ymddangos.</p>	
	<p>Dyddiad cyfarfod nesaf 18fed o Dachwedd 9.30yb. Lleoliad i'w gadarnhau. Derbyniwyd taflen o ddyddiadau cyfarfodydd LAG yn ystod 2016.</p>	